

ватъ цирка и се дигатъ до самия таванъ, кждето пурпурно перде прикрива синьото небе и полудневното слънце, тамъ горе гъмжи още по-голѣма и разнообразна тълпа. Това е римското простолюдие.

Тази тълпа гледа съ жадни погледи къмъ позлатения тронъ, дето, заобиколенъ отъ своитѣ приближени, седи божествениятъ Августъ; тя чака нетърпеливо знака на повелителя.

Арената е пуста, арената е безшумна.

Само изъ далечнитѣ подземия се раздава пронизителниятъ ревъ на дивитѣ звѣрове и рѣмженето на лѣва; шуми, говори и многохиялната тълпа, полепена като мухи по пейкитѣ на амфитеатъра, отдолу догоре. И дивитѣ звѣрове, и дивата, гладна тълпа еднакво сж нетърпеливи. Храна искатъ дивитѣ звѣрове, за хлѣбъ и зрѣлища моли тази тълпа.

Даденъ е знакъ. Циркътъ замира въ очакване.

Сжщо като затворници изъ тъмни подземия излизатъ единъ следъ другъ обреченитѣ на смъртъ, или животъ — споредъ желанието на праздната тълпа — гладиатори.

— Поздравъ, Цезарю! Обреченитѣ на смъртъ те поздравяватъ.

Тѣ поздравяватъ земния полубогъ и бавно заематъ мѣстата си на арената, като се готвятъ за смъртенъ бой, който е необходимъ за развлѣчение на веселящия се Римъ.

Тѣхнитѣ шлемове и ризници силно блещатъ; стройнитѣ имъ фигури дишатъ младостъ и сила; отъ тѣхъ вѣе здравина и смѣлость.

Нѣкога тѣ сж се сражавали за защита на родината, днесъ трѣбва да умиратъ за развлѣчение на праздния Римъ, като се сражаватъ единъ срещу другъ

И що е гладиаторъ? Презрѣнъ робъ, нищо повече

Най-последно, борбата започва.

Единъ следъ другъ излизатъ и се биятъ гладиаторитѣ. Мечоветѣ се удрятъ о ризницитѣ, удрятъ се единъ о другъ, звѣнятъ; биятъ се противницитѣ. Съ тревожно чувство следи тълпата кървавия бой, но тя се интересува повече отъ изхода на собствената си игра. Тя, тази тълпа, цени не толкова силата и смѣлостта на гладиатора, колкото печалбата, която ще получи отъ заложенитѣ пари, ако той победи, които пари се събиратъ, като се почне отъ ложата на Цезаря и се свърши съ върховетѣ на цирка, натѣпкани съ проста тълпа.

Горко на победения! Особено на такъвъ победенъ, върху когото тълпата е възлагала голѣми надежди.

Изгубилата залога тълпа не знае милостъ. Тя иска да се отмъсти за нейната загуба чрезъ смъртъ на гладиатора. И тогава напраздно колѣнничой той срѣдъ арената въ пепелъ и прахъ, напраздно очитѣ му молятъ пощада, напраздно загорѣлитѣ му устни шепнатъ жални думи.

Молбитѣ и жалбитѣ не трогватъ никого. Могщата тълпа, подобно на своя повелителъ, не се трогва отъ тѣхъ. Тя по-ско-